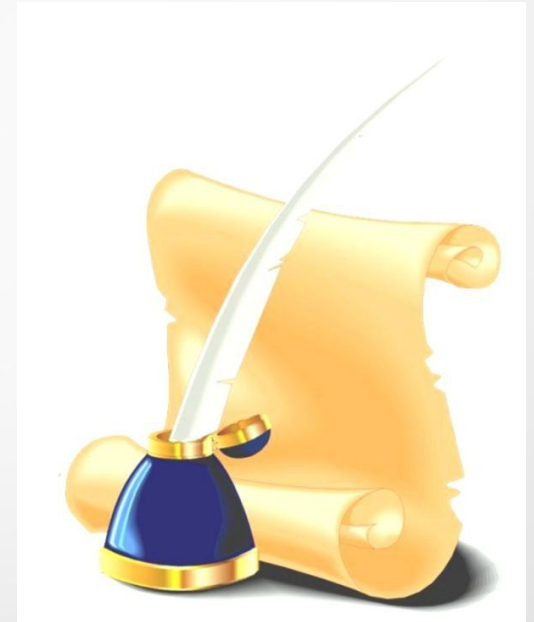
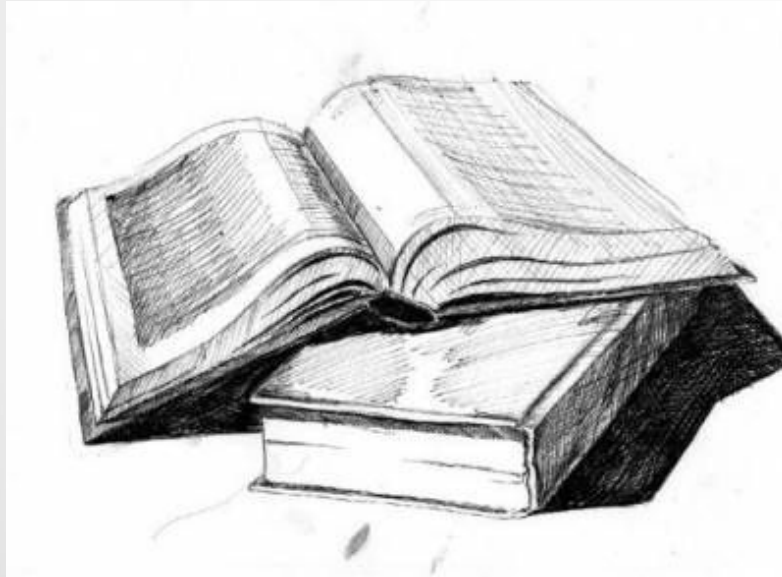

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА У **XIV-XVII** СТ.

Розробив учень
8 класу
Бачурський

Культура і розвиток освіти в Україні за часів Литовської і Речі Посполитої.

- XIV—XVII століття — виключно складний і важливий період в житті українського народу. У політичній історії він охоплює такі процеси, як перехід всіх українських земель під владу Речі Посполитої, наростання визвольної боротьби, створення національної державності в ході Хмельниччини, подальша втрата завоювань. У вітчизняній культурі це була яскрава, плідна епоха, принципова для подальшого розвитку. Можна виділити цілий ряд причин, які пояснюють культурне піднесення в Україні у XIV—XVII століття. Передусім треба підкреслити, що тоді ще були живі традиції Русі. Найкраще вони збереглися у західноукраїнських землях, менш потерпілих від монголо-татарського нашествия. Крім того, у великому князівстві Литовському культурна спадщина Русі була сприйнята на державному рівні. Найважливішим чинником, який впливав на розвиток культури в Україні в цей період, була національно-визвольна боротьба українського народу. Утворення Речі Посполитої внаслідок Люблінської унії у 1569 призвело до концентрації практично всіх українських земель у єдиних державних кордонах, поставило їх населення у найважчі політичні, соціально-економічні умови.

ОСТРОЗЬКА

АКАДЕМІЯ

Острозька школа (академія) – перший вищий навчальний заклад у Східній Європі, найстарша українська науково-освітня установа. У 1576 році князь Острозький Костянтин-Василь засновує слов'яно-греко-латинську академію в Острозі. Велику суму коштів на розбудову академії надала його племінниця – княжна Гальшка Острозька (6000 коп.). У 1583 р. папський нунцій А.Болоньєтті назвав Академію колегією та грецькою колегією.

У щоденнику єзуїта Я.Велевицького (20-ті рр. XVIII ст.) Острозьку академію названо схизматицькою академією. Занепад і ліквідація Академії були пов'язані з окатоличенням нащадків К.-В.

Острозького та діяльністю єзуїтів. Ліквідувала Академію онука старого князя, дочка надії православної Александра Острозького - Ганна-Алоїза .

Вона обмежує матеріально діяльність Академії, намагається звести її до рівня прицерковної школи, створює і матеріально забезпечує єзуїтський колегіум в Острозі (1624 р.).

Остаточно ліквідувати залишки Академії, запровадити в Острозі і інших маєтках унію Ганні-Алоїзі вдалось на пасхальну ніч 1636 р., спровокувавши виступ острожан. Таким чином 1636 р. вважають останнім роком існування Острозької Академії.

Юрій Дрогобич

Юрій Михайлович Котермак із Дрогобича, більш відомий як Юрій Дрогобич із Русі, (лат. Georgius Drohobicz) — середньовічний український філософ, астроном, астролог. Народився в Дрогобичі в сім'ї солевара. Перше навчання здобув в приходській школі при церкві святого Юрія Євтимія. Тоді отримав перші і основні знання з латинської мови.

Після смерті батька вів торгівельні справи пана Айнольфа в Львові.

Наприкінці 1468 або - на початку 1469 рр. вступив до Ягеллонського університету (Краків), де отримав наукові ступені бакалавра (1470 р.) і магістра (1473 р.).

В Болонському університеті, де став доктором філософії, читав лекції з астрономії і одночасно навчався медицині і вільним мистецтвам (бл. 1478 р.) і медицині (бл. 1482 р.). В 1482 р. працював над передбаченням на майбутній рік за наказом Папи Римського Сікста IV.

В бібліотеках Парижу збереглися копії двох астрологічних трактатів Дрогобича: оцінки затемнення 29 липня 1478 р. і «Юдиціум прогностикон», а в Баварській державній бібліотеці в Мюнхені — його прогноз на березень — грудень 1478 р., переписаний німецьким гуманістом Г. Шеделем. Ці роботи свідчили про змістовну свідомість Дрогобича з античною і середньовічною літературою.

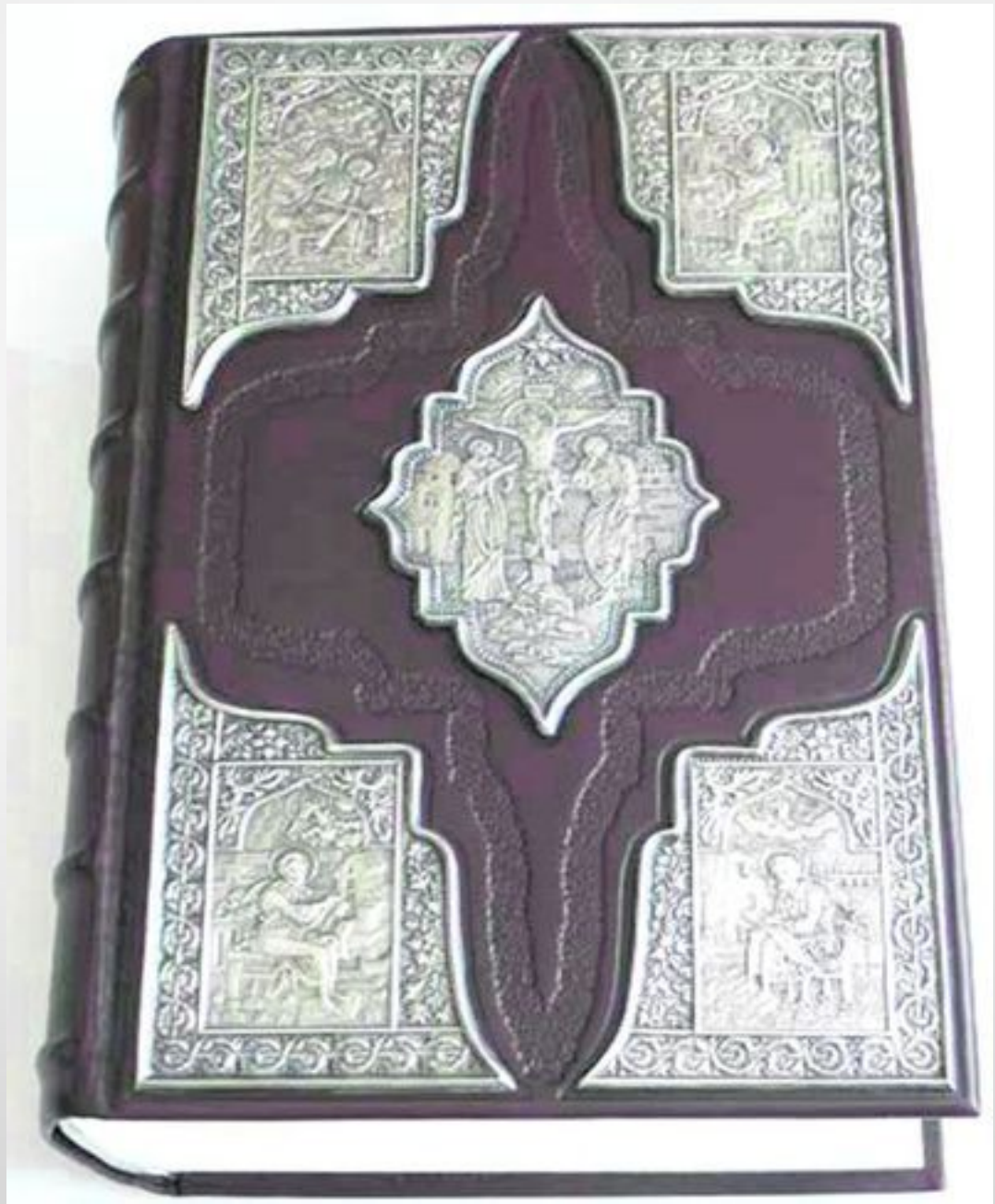
Книгодрукування

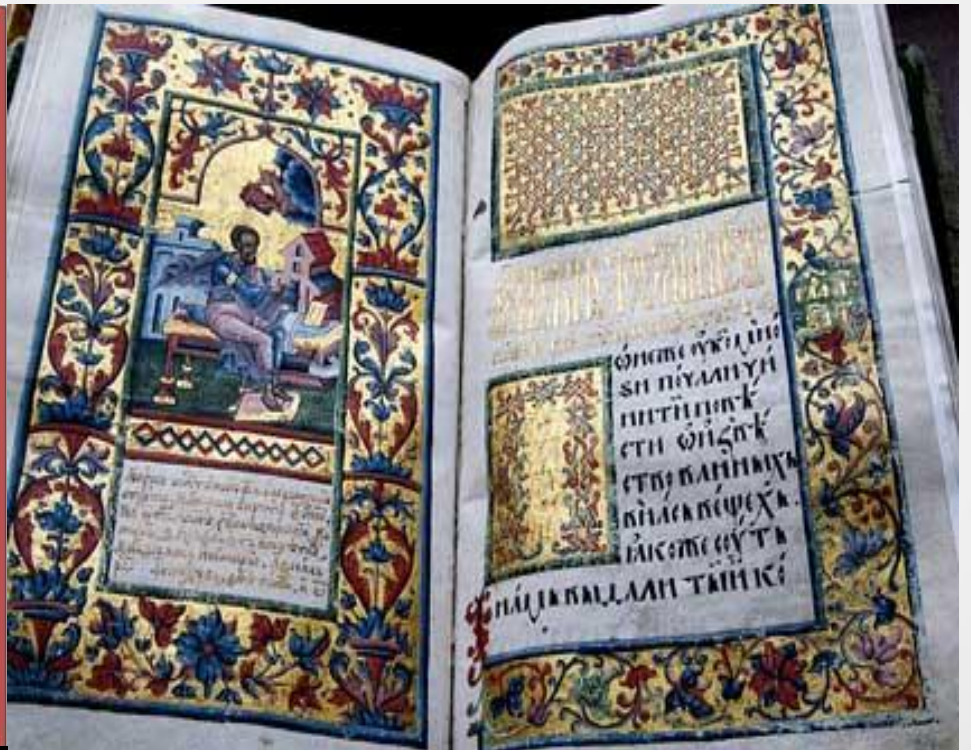
Вплив ідеології Відродження і Реформації знайшов відображення у розвитку літератури і книгодрукування. Винахід Й.Гуттенберга, перехід від пірису і пергаменту до паперу у XV столітті передумовами активного розвитку кникової справи у Європі. Більшість книг, зокрема наукових, в цей період друкувалися на папері. У кінці XV — на початку XVI століття і книги церковнослов'янською мовою друкували Швайпольт Фіоль у Кракові і Іван Скорина у Празі. В Україні поштовх для розвитку книгодрукарства дав Іван Федорович. Іван Федоров відновив занедбане друкарство, який втік з Москви від переслідування реакційного духовенства у 60-х роках XVI століття. У 1573 році Федоров за допомогою меценатів створив у Львові друкарню, де роком пізніше надрукував знаменитий «Апостол» (збірник описів життя святих).

Пересопницьке Євангеліє

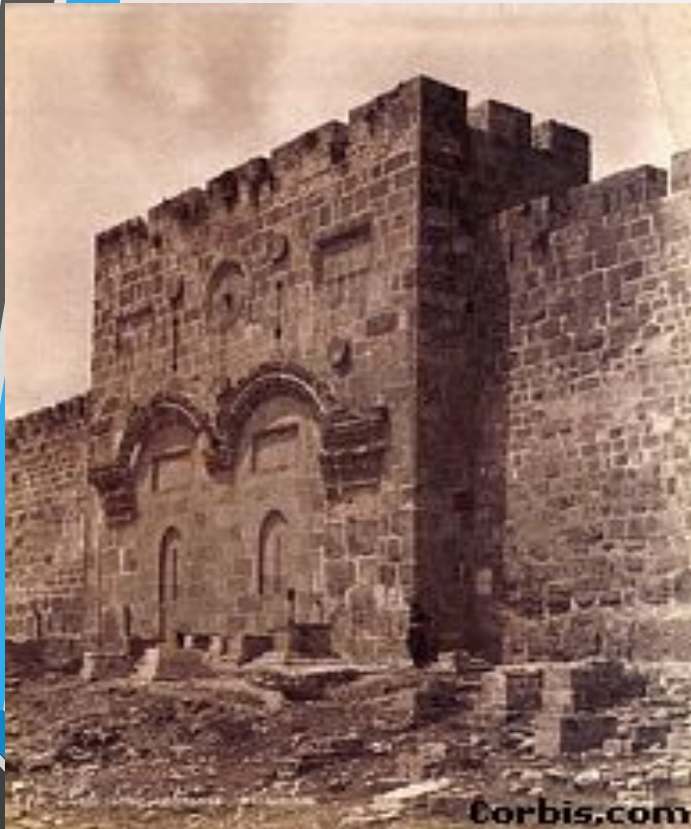
Пересопницьке Євангеліє — визначна рукописна пам'ятка староукраїнської літературної мови й мистецтва, переклад Євангелія так званою простою мовою, досить близькою до народної. Як свідчить приписка в рукопису, переклали євангеліє 1556-1561 син протопопа М.Василевич та архімандрит Пречистенського монастиря Григорій у с.Двірці й м.Пересопниці (тепер Рівненська обл.). Замовила книгу княгиня А.Заславська. Пересопницьке Євангеліє — розкішна книга, вагою 9 кг. 300 гр., писана пізнім уставом на пергаменті форматом 380 x 240 мм. Книга складається з 482 аркушів. Рукопис багато орнаментований, прикрашений високохудожніми кількаколовими заставками й мініатюрами. За красою й багатством оформлення "П.Є." не має рівних собі серед українських рукописів.

Розвиток літератури і мистецтва.

□ Література: Розвиток книжкової справи був поштовхом для розвитку літератури. Ця сфера культури повною мірою відбивала перехідний характер епохи, той час, коли відбувалося формування національної мови, нових стилів і жанрів, піднімалися нові теми, які у попередні сторіччя вважалися забороненими або непотрібними. Найбільш яскраво нові тенденції відображала перекладна література. У XVI столітті були перекладені й опубліковані різні наукові трактати і довідники, наприклад, медичний довідник "Аристотелеві врата».

Corbis.com

Corbis.com

- Мистецтво: Становлення професійної художньої культури України за своєю складністю порівнянне з розвитком науки. Якщо в Західній Європі мистецтво XVI століття — це мистецтво пізнього Відродження, то в українській культурі деякі ренесансні тенденції перепліталися з середньовічними.